

Karpiński, Rafał

"Tradycja i innowacja. Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki. Łódź, listopad 1979", Warszawa 1981 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 73/3-4, 401

1982

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Tradycja i innowacja. Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Łódź, listopad 1979, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1981, s. 319, 3 nlb.

Stowarzyszenie Historyków Sztuki coroczne sesje poświęca, z reguły, określonemu wycinkowi chronologicznemu, rzadziej — jak spotkanie odbyte jesienią 1979 roku w Łodzi, konkretnemu problemowi, który omawia się w szerokich ramach czasowych; umożliwia to udział badaczom pracującym nad różnymi epokami.

Prezentowany tom zawiera 19 artykułów. Dwa z nich o charakterze teoretycznym wprowadzają w złożone zagadnienia tradycji i innowacji, także tradycjonalizmu i nowatorstwa (J. Białoostocki, W. JuszczaK). Pozostałe zajmują się konkretnym materiałem. Dotyczą one sztuki europejskiej. Niejako na marginesie głównych zainteresowań uczestników obrad znalazły się artykuły B. Dąb-Kalinińskiej i J. Reduch-Samkowej o tradycjonalizmie sztuki prawosławnej i żydowskiej. Większość referatów dotyczyła kręgu sztuki zachodniej, z dominantą na zjawiskach zachodzących na ziemiach polskich.

Referenci zajmowali się częściej problemami tradycji niż innowacji, która przecież z istoty swej stanowi podstawowe pole zainteresowań historyków sztuki. Zresztą wywoławcze hasło sesji, opozycja tradycji i innowacji, nie przez wszystkich jej uczestników uznane zostało jako precyzyjne rozróżnienie dychotomiczne i budziło przez to zastrzeżenia.

Sądzę, że założeniem programowym spotkania było ukazanie, na ile tradycje konkretnej epoki wiążą się z dokonaniem artystycznymi czasów i twórców, którzy się nimi posilkują i przetwarzając je wzbogacają jednocześnie. Nie naśladownictwo więc, ale odwołanie się do zastanych wzorów, czasem posiadających odległą metrykę, przez twórcze ich spożytkowanie daje w efekcie rozwiązanie, które określilibyśmy jako innowację.

Może takie milczące założenie spowodowało, że więcej zastanawiano się nad tradycją i tradycjonalizmem niż innowacją i nowatorstwem. Większość referatów dotyczyła sztuki XIX w. — której uwikłanie w tradycję jest szczególnie czytelne — i XX w. Wystąpienia poświęcone architekturze, w dalszej kolejności malarstwu, przewyższały liczebnie te, które zajmowały się innymi dziedzinami twórczości artystycznej.

Sądzę, że bardziej interdyscyplinarny charakter sesji przyczyniłby się do pełniejszego zobrazowania dyskutowanych problemów. Ciekawe byłoby np. porównanie jak tradycja i innowacja kształtowały się w literaturze.

Ten interesujący tom, w którym oprócz autorów wymienionych referaty swe wydrukowali: J. Samek, E. Chojecka, A. J. Baranowski, K. Guttmejer, D. Folga-Januszewska, S. Michalski, A. Lewicka, T. S. Jaroszewski (jednocześnie redaktor książki), J. Brendel z Budapesztu, J. Dobesz, J. Skuratowicz, M. Sobieraj, J. A. Mrozek, J. Zagrodzki i W. Baraniewski wydrukowano na papierze klasy V. Prawie że problematyczne stało się więc drukowanie fotografii, niekiedy zupełnie nieczytelnych, a stanowiących dowodowy materiał dla tekstu.

R.K.

Jerzy Gądomski, *Gotyckie malarstwo tablicowe Małopolski 1420—1470*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1981, s. 165+ album 311 ilustracji.

Autor zajął się wczesną fazą (1420—1470) średniowiecznego cechowego malarstwa tablicowego Małopolski, którego schyłek wyznacza się na około 1530 r. Po-